

I Kijkwijzer bevorderen van onderlinge interacties

BRON: Ontwikkelteam onderlinge interacties kinderen, 2021

Deze kijkwijzer is bedoeld om inzicht te krijgen in hoe onderlinge interacties momenteel en in de toekomst bevorderd (kunnen) worden op de groep.

De kijkwijzer bestaat uit drie thema's:

- 1 Interacties tussen kinderen observeren**
Deze kijkpunten geven inzicht in hoe kinderen met elkaar spelen en werken.
- 2 Faciliteren**
Deze kijkpunten geven inzicht in de mate waarin de organisatie, de ruimte en de activiteiten bijdragen aan interacties tussen kinderen onderling.
- 3 Stimuleren**
Deze kijkpunten geven inzicht in de mate waarin de pedagogisch professional actief bijdraagt aan het bevorderen van interacties tussen kinderen tijdens hun activiteiten.

Deze kijkwijzer is gebaseerd op een uitvoerige verkenning van wetenschappelijk onderzoek naar het begeleiden van onderlinge interacties en de bespreking daarvan in het ontwikkelteam 'begeleiden van onderlinge interacties' (2021). Die verkenning richtte zich dus specifiek op het (summiere) onderzoek dat hierop gericht was. Omdat het handelen van de pedagogisch professional (faciliteren en stimuleren) altijd samenhangt met het handelen van de kinderen, vormt dat laatste het startpunt van deze kijkwijzer.

Werkwijze

Per thema zijn twee of meer onderwerpen geformuleerd, bestaande uit een aantal 'kijkpunten'. Per kijkpunt kan een inschatting gemaakt worden, door op de schaal van niet voorkomend (links) naar altijd voorkomend (rechts) een kruisje te zetten. Omdat het handelen van een pedagogisch professional situatie-afhankelijk is, kan en hoeft niet elk kijkpunt als altijd voorkomend te worden beoordeeld. Deze kijkwijzer is dan ook nadrukkelijk bedoeld als startpunt om gezamenlijk in gesprek te gaan, (individueel) te reflecteren en om bewuster te kunnen handelen.

KIJKWIJZER

bevorderen van onderlinge interacties

Wat zie je?

1. Interacties tussen kinderen onderling

<i>Deelname aan gesprek</i>	Kinderen spelen vooral individueel.	Kinderen spelen voortdurend samen.
	Sommige kinderen komen helemaal niet aan het woord.	Alle kinderen doen voortdurend actief mee aan het gesprek.
	Kinderen reageren nooit op elkaars ideeën, voorstellen of argumenten.	Kinderen reageren altijd op elkaars ideeën, voorstellen of argumenten.
<i>Gesprekspraktijken</i>	Kinderen gaan vooral de strijd met elkaar aan.	Kinderen proberen het samen op te lossen.
	De manier waarop kinderen dingen zeggen komt vooral negatief over.	De manier waarop kinderen dingen zeggen komt vooral positief over.
	Kinderen onderbouwen nooit hun ideeën.	Kinderen onderbouwen hun ideeën altijd met argumenten.
	Kinderen stellen elkaar nooit (kritische) vragen.	Kinderen stellen elkaar altijd (kritische) vragen.
	Kinderen bouwen nooit voort op elkaars inbreng.	Kinderen bouwen voortdurend voort op elkaars inbreng.
	De interactie leidt nauwelijks tot gezamenlijke conclusies of afspraken.	Kinderen komen samen tot conclusies of afspraken.

2. Faciliteren

<i>Ruimte en inrichting</i>	De ruimte van de hele groep bevat weinig kleine speelplekken.	De ruimte van de hele groep bevat veel kleine speelplekken.
	Het merendeel van de tijd wordt doorgebracht in de grote groep.	Kinderen brengen hun tijd vooral door in kleine groepjes.
	In de kleine groepjes zijn 5 of meer kinderen aanwezig.	In de kleine groepjes zijn minder dan 5 kinderen aanwezig.
	De manier waarop de kinderen in kleine groepjes liggen, zitten en staan, lokt geen interactie uit.	De manier waarop de kinderen in kleine groepjes liggen, zitten en staan, lokt veel interactie uit.
<i>Nabijheid pedagogisch professional</i>	De ruimte is zo georganiseerd dat er geen afstand tot de kinderen mogelijk is.	De ruimte is zo georganiseerd dat er veel afstand tot de kinderen mogelijk is.
	De ruimte biedt geen mogelijkheden om op meerdere plekken op afstand te observeren.	De ruimte biedt veel mogelijkheden om op meerdere plekken op afstand te observeren.
	De pedagogisch professional is op afstand niet visueel beschikbaar voor de kinderen.	De pedagogisch professional is op afstand visueel beschikbaar voor de kinderen.

Activiteiten(aanbod)	Kinderen hebben geen mogelijkheden om zelf activiteiten te kiezen.	Kinderen hebben veel mogelijkheden om zelf activiteiten te kiezen.
	De uitkomst van de activiteit is gesloten (vooraf bepaald).	De uitkomst van de activiteit is open.
	Eenmaal gekozen, kunnen kinderen niet veranderen hoe ze spelen (wat en met wie).	Hoe kinderen spelen kunnen ze gedurende de activiteit veranderen.
	Het (spel)materiaal nodigt kinderen niet uit tot samenspel/overleg vs	Het (spel)materiaal nodigt kinderen uit tot samenspel/overleg
	Er is geen noodzaak voor samenwerking tijdens de activiteit.	De activiteit maakt samenwerking tussen kinderen noodzakelijk.

3. Stimuleren

Rol van pedagogisch professional	De pedagogisch professional handelt direct en niet op een passende manier.	De pedagogisch professional handelt niet direct en doet dit op een passende manier.
	De pedagogisch professional betreft geen andere kinderen als zij in gesprek is met een (groepje) kind(eren).	De pedagogisch professional betreft veel kinderen (op elkaar).
	De pedagogisch professional focust niet op onderlinge overeenkomsten.	De pedagogisch professional focust vooral op onderlinge overeenkomsten.
	De pedagogisch professional bestraft vooral negatief gedrag.	De pedagogisch professional belooft vooral sociaal en positief gedrag.
	De pedagogisch professional gaat niet inhoudelijk in op de ideeën van kinderen. Hij/ zij vraagt bijv. niet door en bediscussieert hun ideeën niet.	De pedagogisch professional gaat geregeld inhoudelijk in op de ideeën van kinderen. Hij/zij vraagt bijv. door en bediscussieert hun ideeën.
	Vooraf de pedagogisch professional bepaalt het verloop van het gesprek, het spel of de activiteit.	Vooraf de kinderen bepalen het verloop van het gesprek, het spel of de activiteit, waarbij de pedagogisch professional vooral luistert en reageert.
Rol van kinderen	De meeste kinderen trekken zich terug uit het gesprek.	Alle kinderen blijven actief betrokken in het gesprek.